

Spis treści

Wprowadzenie (<i>Grzegorz Wierczyński</i>)	11
--	----

Część A

Weryfikacja poprawności aktów prawnych

1. Uwagi wstępne	33
2. Właściwość	35
3. Zakres weryfikacji poprawności aktów prawnych	36
4. Przeprowadzanie weryfikacji poprawności aktów prawnych	37
5. O używaniu podręcznika	39
5.1. Budowa	39
5.2. Wyjaśnienia pojęć	40
6. Pomoc przy przygotowywaniu projektów i przy weryfikowaniu poprawności aktów prawnych	41
6.1. Organy ogłaszające	41
6.2. Bazy danych	43
6.3. Dalsza pomoc	47
7. Weryfikacja zgodności z Ustawą Zasadniczą	50

Część B

Ogólne zalecenia dla formułowania przepisów prawnych

1. Językowe kształtowanie ustaw i rozporządzeń	57
1.1. Prawniczy język fachowy	57
1.2. Zrozumiałość językowa	60
1.3. Środki i przystępność techniki prawodawczej	62
1.4. Ogólne wskazówki w sprawie wyboru słownictwa	62
1.5. Szczegółowe wskazówki w sprawie wyboru słownictwa	66
1.6. Wskazówki w sprawie długości i budowy zdań	74
1.7. Wskazówki w sprawie budowy tekstu	78
1.8. Równe traktowanie kobiet i mężczyzn pod względem językowym	80
1.9. Pisownia	86

1.10. Skróty	90
1.11. Daty i terminy	91
2. Nazwy	94
2.1. Nazwy Niemieckiej Republiki Federalnej, krajów związkowych, innych państw i wybranych obszarów państwa w przepisach prawnych	94
2.2. Nazwy organizacji międzynarodowych oraz umów dotyczących prawa międzynarodowego	95
3. Sposoby powoływania przepisów prawnych	98
3.1. Pełne powołanie	98
3.1.1. Nazwa używana przy powoływaniu	99
3.1.2. Data aktu lub ostatniej wersji ujednoliconej	100
3.1.3. Informacje o miejscu publikacji	100
3.1.4. Informacja o zmianach – podanie (ostatniej) zmiany	105
3.2. Powoływanie części przepisów prawnych	107
3.3. Sposób powoływania poszczególnych ksiąg Kodeksu socjalnego	109
3.4. Specyfika powoływania przepisów Traktatu Zjednoczeniowego	112
4. Powoływanie innych tekstów	116
4.1. Ogólne informacje o technice odsyłania	116
4.2. Wady i zalety techniki odsyłania	118
4.3. Rodzaje odesłań i sposób powoływania	120
4.4. Szczególne cechy odsyłania do norm nieposiadających mocy obowiązującej lub nieważnych	127
4.5. Odsyłanie do norm technicznych	128
4.5.1. Klauzule generalne	128
4.5.2. Domniemane reguły przestrzegania klauzul generalnych	130
4.5.3. Granice przy odsyłaniu do norm technicznych	131
5. Szczególne wskazówki w sprawie prawa Unii Europejskiej	133
5.1. Nazwy Unii Europejskiej, Wspólnot Europejskich, ich aktów założycielskich, członków, organów i przepisów prawnych, jak również Europejskiego Obszaru Gospodarczego	133
5.2. Sposób powoływania prawa Unii Europejskiej	137
5.3. Dostosowanie prawa Federacji do prawa Unii Europejskiej	141
5.3.1. Zgodne z prawem Unii Europejskiej regulacje wykonawcze do rozporządzeń Wspólnot Europejskich	142
5.3.2. Zgodna z prawem Unii Europejskiej implementacja dyrektyw Wspólnot Europejskich oraz decyzji ramowych Unii Europejskiej	143
5.3.3. Zgodna z prawem Unii Europejskiej implementacja decyzji Unii Europejskiej (Artykuł 34 ustęp 2, litera c Traktatu o Unii Europejskiej)	146

5.4. Wymogi prawa unijnego w sprawie powoływania	148
5.4.1. Wymogi w sprawie powoływania przy implementacji dyrektyw Wspólnot Europejskich	148
5.4.2. Wskazania na implementację decyzji ramowych i decyzji Unii Europejskiej	150
5.4.3. Informacje o dochowaniu procedur przewidzianych przez dyrektywę o notyfikacji	151

Część C

Ustawy samodzielne

1. Tytuł ustawy samodzielnej	158
1.1. Znaczenie i części tytułu	158
1.2. Nazwa	159
1.3. Nazwa skrócona	161
1.4. Skrót	164
2. Data sporządzenia	165
3. Formuła wprowadzająca do ustawy samodzielnej	166
3.1. Znaczenie i umiejscowienie formuły wprowadzającej	166
3.2. Poszczególne formuły wprowadzające	166
3.3. Przypadki wymagające zgody Rady Federalnej	167
4. Spis treści	168
5. Podział ustawy samodzielnej	169
5.1. Budowa ustawy	169
5.2. Poszczególne przepisy i ich nazwy	171
5.3. Nadrzędne jednostki redakcyjne i ich nazwy	174
6. Upoważnienie do wydawania rozporządzeń	174
6.1. Upoważnienie władzy wykonawczej	174
6.2. Wymogi wobec formułowania przepisu upoważniającego	176
6.3. Zobowiązanie do wydawania rozporządzenia lub pozostawienie decyzji do uznania	177
6.4. Subdelegacja	178
6.5. Prawo do współdziałania przy wydawaniu rozporządzeń	179
6.6. Współdziałanie Bundestagu	180
6.7. Zgoda Bundesratu	182
7. Przepisy przejściowe	184
8. Nowelizacje dostosowawcze	189
9. Nakaz powoływania zgodnie z artykułem 19 Ustawy Zasadniczej w przypadku ograniczania praw podstawowych	190
10. Wykluczenie odmiennego prawa krajowego w przypadku regulacji prawa federalnego	192

11. Reguły okresu obowiązywania	196
11.1. Regulacja dotycząca wejścia w życie	196
11.2. Dokładne wyznaczenie daty wejścia w życie	197
11.3. Warunkowe wejście w życie	200
11.4. Zróżnicowane wejście w życie	201
11.5. Połączone wejście w życie	204
11.6. Wejście w życie z mocą wsteczną	205
11.7. Ograniczenie czasowe, utrata mocy obowiązującej	206
12. Formuła końcowa	210
12.1. Znaczenie formuły końcowej	210
12.2. Poszczególne formuły końcowe	211

Część D

Ustawy zmieniające

1. Uwagi ogólne w sprawie ustawodawstwa zmieniającego	216
2. Ustawa zamienna	219
3. Pojedyncza nowelizacja	222
3.1. Cechy pojedynczej nowelizacji	222
3.2. Tytuł pojedynczej nowelizacji	223
3.3. Data sporządzenia	226
3.4. Formuła wprowadzająca pojedynczej nowelizacji	226
3.5. Budowa pojedynczej nowelizacji	226
3.6. Zdanie wprowadzające – wskazani	228
3.7. Polecenie zmiany	230
3.7.1. Budowa polecenia zmiany	232
3.7.2. Polecenia zmiany „uchylić” i „wykreślić”	237
3.7.3. Polecenie zmiany „wstawić”	241
3.7.4. Polecenie zmiany „poprzedzić”	245
3.7.5. Polecenie zmiany „dołączyć”	247
3.7.6. Polecenie zmiany „sformułować”	248
3.7.7. Polecenie zmiany „zastąpić”	250
3.7.8. Połączone polecenia zmiany	251
3.8. Zmiany w pojedynczym przepisie	252
3.9. Wielokrotna nowelizacja pojedynczego przepisu w tym samym akcie stanowienia prawa	254
3.10. Podział nowelizacji dostosowawczych	255
3.11. Pozostałe przypadki zmian	257
3.11.1. Zmiana tytułu	257
3.11.2. Zmiana spisu treści	258
3.11.3. Poprawki językowe przy okazji projektowanej nowelizacji	258
3.11.4. Poprawki w klauzulach berlińskich	259
3.11.5. Zmiany związane z Kodeksem socjalnym	260

3.11.6. Zmiany związane z regulacjami Traktatu Zjednoczeniowego	261
3.11.7. Zmiana przepisów ograniczających prawa podstawowe	262
3.11.8. Zmiana załączników	262
3.11.9. Zmiana w okresie zmian oczekujących na wejście w życie	264
3.11.10. Nowelizacje równoległe	266
3.11.11. Nowelizacja zasad czasu obowiązywania	266
3.11.12. Terminowe ograniczenie zmian	267
3.12. Przepisy przejściowe	269
3.13. Nowelizacja rozporządzeń przez ustawodawcę	271
3.14. Pozwolenie na ogłoszenie	272
3.15. Wejście w życie pojedynczej nowelizacji	275
3.16. Formuła końcowa	277
4. Ustawa-płaszcz	277
4.1. Cechy ustawy-płaszczka	278
4.2. Tytuł ustawy-płaszczka	279
4.3. Formuła wprowadzająca w ustawie-płaszczu	281
4.4. Budowa ustawy-płaszczka	281
4.5. Tytuł i budowa artykułów	282
4.6. Przepisy przejściowe	284
4.7. Reguły dotyczące okresu obowiązywania	284
4.8. Formuła końcowa	285
5. Ustawa wprowadzająca	286

Część E Rozporządzenia

1. Ogólne uwagi prawno-formalne	292
2. Rozporządzenia samodzielne	293
2.1. Tytuł	293
2.2. Formuła wprowadzająca	295
2.2.1. Informacje o rozporządzeniodawcy	295
2.2.2. Informacja o podstawie prawnej	296
2.2.3. Szczególne wymogi w sprawie redagowania	300
2.3. Rozporządzenia o subdelegacji	303
2.4. Reguły dotyczące okresu obowiązywania	304
2.5. Formuła końcowa	306
3. Rozporządzenia zmieniające	307
3.1. Tytuł	309
3.2. Formuła wprowadzająca	309
3.3. Budowa rozporządzenia zmieniającego	311
3.4. Formuła końcowa	312

Część F
Opracowania pomocnicze do zmian projektów ustaw
w procedurze ustawodawczej

1. Uwagi ogólne	315
2. Opracowania pomocnicze do poprawek lub do uchwał z zaleceniami	317
3. Specyfika zmieniania projektu ustawy zmieniającej	318
4. Opracowania pomocnicze w formie synops	322

Część G
Ogłaszanie nowych wersji ustaw i rozporządzeń

1. Uwagi ogólne	330
2. Tekst ogłoszenia	331
2.1. Tytuł ogłoszenia	331
2.2. Formuła ogłoszenia	332
2.3. Wyliczenie ostatniej publikacji pełnego tekstu i nowelizacji	332
2.4. Podpis	335
3. Nowa wersja	335
3.1. Treść	335
3.2. Odmienności przy nowelizacjach oczekujących na wejście w życie, wskazówki w sprawie przypisów	337
3.3. Sprostowanie ogłoszenia nowej wersji	339

Załączniki

Załącznik 1 (do uwagi nr 42). Wytyczne dla redagowania ustaw ratyfikacyjnych oraz rozporządzeń odnoszących się do umów międzynarodowych (wytyczne według § 73 ustęp 3 zdanie 1 GGO – <i>RiVeVo</i>)	341
Załącznik 2 (do uwagi nr 43). Główne zasady w sprawie konieczności sankcji grzywny, w szczególności w stosunku do środków przymusu administracyjnego z 2 marca 1983	370
Załącznik 3 (do uwagi nr 44). Lista kontrolna ulepszająca stanowienie prawa	374
Wykaz powołanej literatury	377